

"Můj hlas mi připomíná vlastní dětství," říká hlasatelka Dagmar Hazdrová

14.01.2019

Do Knihy cti přibylo v prosinci 2018 jméno Dagmar Hazdrové. Hlasatelky, která oslavila 85. jubileum svého života a její hlas znají tisíce lidí kvůli jejímu hlášení ve veřejné dopravě. V rozhovoru pro Radniční noviny zavzpomínala na osudové okamžiky Pražského jara, které ovlivnily celý její život.

Přestože pocházíte z Prahy, s manželem jste se na několik let ocitli v Hradci Králové. Jak k tomu došlo?

Můj muž pracoval jako strojní inženýr, po promoci dostal umístěnku do ČKD v Hradci Králové. Stabilizační byt ale mohl získat jen pod podmínkou, že do roka musíme mít dítě. V lednu se to dozvěděl, dcera Renata se narodila v říjnu. Takhle komunisti zvyšovali porodnost. Bylo to pro nás náročné období, manžel vážně onemocněl a dcerku uviděl až v postýlce, kdy jí bylo osm týdnů. Všichni jsme brečeli – já, že je viděla pohromadě, on štěstím, že přežil, dcera proto, že nebyla zvyklá na chlapy.

V Hradci Králové jste pak vyhrála konkurz do Českého rozhlasu. Jak se vám to podařilo?

Na konkurz jsem šla až v jednašedesátém, když trochu povolily ledy. Pracovala jsem jako dokumentarista v ČKD, zpracovávala jsem cizojazyčnou dokumentaci. Do ruštiny jsem překládala odborné texty na naftové

motory, které pak putovaly do Číny. Konkurzu do rozhlasu se účastnilo 200 bab. Postupně nás selektovali do rozřazovacích kol, až jsme zůstaly dvě. Rozstřelem jsem nakonec zůstala já. Nevím, čím jsem komisi tak zaujala. Ale myslím, že jsem uměla zúročit svoje zkušenosti s divadlem. Taky jsem recitovala a zpívala u Stromu republiky, říkankami Jana Seeháka jsem doprovázela sletová cvičení malých sokolů...

Zlom pro vás nastal pro vás v roce 1968.

Nikdy jsem nebyla ve straně, nikdy bych do ní nevstoupila, ani dnes. Jsem znamením Střelec, který chce být svobodomyšlný a nespoutaný. A to taky jsem. Regule mi nic neříkají. Do davu se mi zařadit nechce. Dodnes si pamatuji na ten den, kdy přijeli Rusové. Bylo půl druhé ráno, když mi kamarád zavolal, že jsme okupovaní. Běžela jsem honem do rádia a u mikrofonu jsem byla nepřetržitě 52 hodin. Vynesli mě i se židlí a říkali: „Musíš spát, nebo umřeš!“ Nechtěla jsem, cítila jsem povinnost číst všechny ty úžasné spontánní texty, až výkřiky bolesti. Přišlo mi pak spousty dopisů, musela jsem je ale zlikvidovat. Když přitruhovalo, mohl se k nim někdo dostat. Adresy by je prozradily a ublížilo by to neúmyslně nevinným lidem. Zvláštní bylo, že v listopadu poté jsem byla v lázních v Jeseníkách a jak měli lidi od srpna naposlouchané hlasy, poznávali mě podle něj.

Jak to s vámi nakonec v rozhlase dopadlo?

Chtěli si mě tam nechat, ale doslova mě vykopli. Dostávala jsem jednoduché prověřkové otázky, nakonec se mě zeptali, jestli jsem opravdu proti, že to nedokážu v sobě přemoci, to „osvobození“. Já na to, víte, já mám děti v pubertě a těžko jim můžu říkat, že smrad voní. Tak mě stráž vzala v podpaží a vyvedli mě ven. Zůstaly tam úplně všechny moje osobní věci. Podívala jsem se tam až po dvaceti letech. Jakou práci jste nakonec dělala? Byla jsem uklízečka nebo myčka, což si třeba v lázních vychutnávali partajní funkcionáři, kteří mě znali, když jsem v dlouhých společenských šatech uváděla večery a oni na mě zírali. Pak si užívali, že jsem po nich musela splachovat záchody. Ptala jsem se jich, to vy doma neděláte? A oni: „Pamatuj si, soudružko, když ti tady naseru na kachlíky, ty to po mně umeješ!“ Mimochodem měla jsem i zajímavou zkušenost s cikánskými rodinami. Sprchovali se všichni společně, já jim nabízela mýdla, která se u předchozích zákazníků nikdy celá nespotebovala. Když jsme jednou byli s mužem na procházce v jedné osadě u Hradce, vyhrnuli se na nás a nabízeli mi jablka a zeleninu. Lidé byli na mě hodní.

Překlady textů jste se ale živila také. Jak to probíhalo?

Šlo to jen pod cizím jménem, samozřejmě. Bývalý kolega z práce mi nějaké texty sem tam přihrál. Byla to zase technická dokumentace. Do dneška nevím, co to je Staufferova maznice. (smích) Taky jsem pletla na zakázku. Bylo to těžké uživit rodinu z jednoho platu, navíc jsme měli tenkrát půjčku. Děti byly ale nesmírně skromné. Nikdy mi nedaly najevo, že trpěly, i když jedna věc mě ranila. Kamarádi pod různými záminkami ke mně přicházeli a chtěli uplést rukavice nebo jinak upravit oděv. Vždycky to bylo proto, aby mi přinesli hroznové víno, čokoládu, cukroví... Věděli, že jsem hrdá to přijmout, a tak mi dávali věci jako protislužbu. Renata jednou řekla: „Maminko, to je ale štěstí, vid? Kdybychom neměli kamarády, nevěděli bychom, jak chutná ovoce a zelenina.“ To mě opravdu vzalo. Nebo když jsme se bavili o bezpráví a hrdosti s jednou kamarádkou z Ruska, zeptala se mě: „A mámo, kdo je víc vinen, ten kdo lidem důstojnost bere, nebo kdo si ji nechá vzít?“ To jí bylo třináct. Doběhla mě dokonale. Pak jsem si uvědomila, že i my jako děti během války, tak i ony za bolševika, zmoudřely.

Komunistický establishment zasáhl do života i dalším členům vaší rodiny. Je to tak?

Můj manžel taky nebyl kádrově v pořádku. V osmačtyřicátém byl ve vězení jako mladistvý, protože s třídním a spolužákem z gymnázia roznášeli protikomunistické letáky. Tak ho zavřeli. Poté pracoval jako dělník v Ústí nad Labem. Byl, ale hrozně šikovný, mistr ho chválil a to mu pomohlo, aby dodělal gymnázium. Díky tomu, že měl skvělé hodnocení, se dostal na techniku na vysokou školu. Byl to velmi

zásadový člověk, tvrdý k sobě, ale i k ostatním. Jestli můžu děkovat za něco Bohu, tak za mého muže a za moje předky – dědečka a tatínka. Dědeček byl sedlák, pomáhal všem kolem, byl dobrým duchem obce, ručil ostatním, aniž by to babička věděla. Kvetoucí statek předal synovi a v osmačtyřicátém všechno sebrali, a když dědeček viděl, jak během krátké doby zavřeli mého strýčka do Jáchymova na 15 let, umřel do jednoho roka. Strýčka sice pustili na amnestii, ale do půl roka také zemřel.

Pojďme obrátit list. Stále natáčíte názvy autobusových a tramvajových zastávek, denně mluvíte k tisícům lidí. Jak jste se k této práci dostala?

Oslovila mě sama Česká televize. Přišla nabídka, jestli bych byla ochotná pracovat pro veřejnou dopravu. Když mi volali, myslela jsem, že si ze mě utahují. Moji kolegové v rádiu mi dělali různé legrácky a naschvály, z recese mi do tašky vrazili litinový popelník nebo nohu od křesla. Zkrátka šaškovali. Když mně volali z televize, říkali, že shání mladé perspektivní hlasy a jestli bych neměla zájem. Praštila jsem s telefonem, brala jsem to v šedesáti jako další vtip. Načež telefon zazvonil znovu a už jsem pochopila, že to není recese. Bylo víc adeptů. Zavřeli lidi do autobusu a ti se shodli, že můj hlas je nejlíp slyšet a rozumět. Hodně záleží na artikulaci.

Zaznamenala jste někdy ohlasy od lidí na svoji práci?

Nebyl většinou žádný problém s natáčením hlášení. Jen když povodně zničily metro, technici nedokázali hned upravovat hlášení, protože soupravy jezdily zcela jinak. Dostávala jsem spoustu nenávislných dopisů, že se to nedá poslouchat. Ani já jsem to nemohla slyšet. Lidé netuší, že se hlášení skládá z několika segmentů, že to je vlastně puzzle. Proto jsou věty někdy kostrbaté, intonačně nemůžete vše stejně zachytit. Já jsem byla vždy zastáncem, aby se natočila jedna základní věta a poté se dosazovaly názvy podle potřeby. Minulý týden jsem namlouvala naposledy – autobusové zastávky. Je zvláštní, když sama cestuji, že mi můj hlas připomíná vlastní dětství. Třeba když jsem jela do Jeseníku s kufrem či na hrob mému milovanému dědečkovi. Kolik myslíte, že jsme natočili na jeden záťah hlášení pražských stanic?

V řádu několika stovek? Třeba 450?

Když přidáte nulu navíc, strefil byste se. (smích).

Text a foto: Martin Hošna

Dagmar Hazdrová (nar. 1933) pracovala jako překladatelka technické dokumentace v ČKD, poté jako hlasatelka V Českém rozhlasu v Hradci Králové. Během srpnové okupace v roce 1968 seděla Dagmar Hazdrová za mikrofonom bez vystřídání 52 hodin. Po kádrových prověrkách po srpnu 1968 byla vyhozena z práce a pracovala jako uklízečka nebo myčka nádobí, pod cizím jménem za honorář rozepisovala texty. Dnes ve svých 85 letech stále namlouvá hlášení do vlaků, autobusů a tramvajů v celé ČR.